

**ВАСИЛЬ
ЧЕЧВЯНСЬКИЙ**

НЕМА ЖИТТЯ

Бібліотека журналу “ПЕРЕЦЬ. Весела республіка” №4-2018

Василь ЧЕЧВЯНСЬКИЙ

НЕМА ЖИТТЯ

Ілюстрації Костянтина Заруби

КИЇВ – 2018

Зміст

Оздоровлення апарату.....	5
Модна п'єса.....	8
М'який характер	9
Хижак.....	13
Нема життя.....	14
Номерок і печаточка.....	17
Контрреволюція.....	18
Підхід.....	21
“Оскуденіє”.....	23
Повітря, сонце, вода.....	28
Популярність.....	31
Кошмар.....	34
Одчайдушний.....	36
Як я став хуліганом.....	37
Солідарність.....	41
Собака — друг людини.....	43
Ярмарок у Полтаві.....	52
Три погляди.....	55

СМІХ, ЩО КУЛІ НЕ БЕРУТЬ...

15 липня 1937 року в катівні столичної Лук'янівської в'язниці за вироком виїзної сесії Військової колегії Верховного Суду СРСР від 14 липня того ж року "контрреволюціонера, терориста" Василя Губенка-Чечвянського було розстріляно.

...У протоколі закритого судового засідання було записано: "Винним себе не визнав, від останнього слова відмовився".

Та за цим скупим лиховісним канцелярським рядком, що увінчувала безкомпромісна крапка, наче зримо поставав сам... Василь. Із його неординарним характером-вдачею — нескореним, мужнім, неподоланим... Та непохитною вірою у всеоб'ємну правоту — що колись, крізь морок суцільної брехні та мракобісся, до поколінь прийдешніх таки долине світло живоцілющої Правди...

Таким твердим та непохитним у власних принципах знали Василя Чечвянського за життя його рідні, близькі та друзі...

Якщо послуговуватись революційно-більшовицькою термінологією, то народився майбутній "ворог народу" 12 березня 1888 року на хуторі Чечва, що на Слобожанщині, в родині відставного вояка царської армії Михайла Кіндратовича Губенка та його подружини Параски Балаш, простої селянки із В'язового.

У багатодітній родині із сімнадцяти дітей Василь був "перваком", як образно жартував молодший за нього на рік брат Павло (майбутній легендарний Остап Вишня). Від меншого ж брата, що дуже полюбляв вигадувати всілякі прізвиська, перейняв і собі цю грайливу затію.

Тож і не дивина, що різноманітні псевдоніми — В. Ч., Вас. Ч., Василь Грунський, Василь Чечвянський, Чечвянський-Колюмб, — якими згодом підписував свої веселі твори недавній випускник Київської військово-фельдшерської школи і практикуючий після неї по госпіталях медбрат Василь Губенко, тільки так заляскали на шпальтах армійських газет.

Не полишав свого гострого іронічного пера Василь Чечвянський і в роки Першої світової війни. Та й пізніше, коли після пролетарської революції, вже в роки громадянської війни, служив на керівних посадах у Першій кінній...

Та найповніше розкрився його талант гумориста- сатирика у журналі "Червоний Перець", де вони разом із молодшим братом Остапом Вишнею, який на той час очолював цей дошкульний часопис, заповзялися щиро і завзято боротися за "людину нової формації".

Проте "сміятися над уже радянськими дурнями та вже їхніми пороками", як любив частенько повторювати Остап Вишня, обом братам судилося недовго.

Першим, як і належить за бюрократичним "табелем про ранги", під нещадну гільйотину "дурнів" у 1933 році потрапив головний редактор журналу О. Вишня, а згодом до "холодних голів, гарячих сердець та чистих рук" чекістів долучився і сам відповідальний секретар редакції. Хоча добре змашений кров'ю механізм репресивної машини "найгуманнішої в світі держави" Василь Чечвянський спізнав ще задовго до календарної дати свого арешту.

Як рідного брата "ворога народу" письменника- гострослова було позбавлено будь- якої можливості знайти роботу і хоч якось прогодувати сім'ю...

Три довгих роки на волі видавались йому цілими десятиліттями. Це були роки суцільних поневірянь, душевних мук, безнадії та, головне, творчого бездіяння...

Веселе слово буквально клекотало у плодовитому літераторові. Тільки вдуматись: із 1928- го по 1934 рік Василем Чечвянським було написано і видано 16 збірок сатири і гумору.

Скромною частинкою тих творів- усмішок ми ділимося сьогодні і з нашими читачами. І тим самим ще раз увічнюємо пам'ять неповторного гумориста, нашого старшого побратима- перчанина, що назавжди залишився в історії розстріляного Українського Відродження як людина- свято, людина іскристого сміхотворного таланту. Чиє сміливе і дошкульне Слово не втрачає своєї сили і донині. Переконайтесь!

Юрій ІЩЕНКО.

Оздоровлення апарату

Задача ж, громадяни, минулого тижня нам була, — на ноги попадали...

Прийшли ми ото на працю, розписалися, що не спізнилися, порозсідалися по своїх місцях, порозкладали книжки, приготувались, одне слово, до виробництва, — як раптом приносять

із головного правління нашого синдикату папірця, а там написано:

"...в зв'язку з режимом економії і беручи під увагу наказ ВРНГ, пропонується вжити найрішучіших заходів до оздоровлення апарату тресту "Центропудра", з відповідним повідомленням про наслідки в триденний термін..."

Секретар — до голови.

Голова — комісію.

Комісія — засіла.

Засідаємо годину, дві, три... Я теж у комісію попав...

Праця стала, голова хвилюється...

Накінець, за п'ять годин склали ми акта:

"...детально обслідувавши апарат тресту "Центропудра", комісія визнає, що апарат тресту досить здоровий як фізично, так і морально, а через те оздоровлення не потребує, про що, склавши цього акта, довести до відома синдикату "Пудра-Парфум-Шпилька".

Голова як прочитав, так і сів...

— Це що ж, — говорить, — товариші. Ви мене зарізати хочете! Всі трести оздоровлюють, а ми оригінальнічають?

Ні, так не можна. Ви, — говорить, — позасідайте ще, бо часу два дні є, а заходів мені виробить.

Вийшли ми від голови, стоїмо в коридорі, не знаємо, що

робити.

А в цей час коридором пливе собі, до вахтера прямуючи, помбух наш Корній Іванович Делегаденко. Дійшовши до нас, помбух так ото потихеньку й питає:

— Що, шановні товариші, тяженько апарат оздоровити? Задачка важкенька, що й казати, а тільки подумавши, задачку тую вирішити можна. Звичайно, я простий, непомітний робітник, і в комісію навіть не попав, а коли бажано вам мій погляд вислухати, будь ласка...

Ми до нього. Просимо...

Одвів нас Корній Іванович набік та й каже:

— А як ви, товариші, гадаєте, друкарниця наша Ольга Івановна не може нас із цього тяжкого становища вивести? Дуже навіть може, коли подумати... Особа вона, говоритимем одверто, хороблива, часто лікарські бюлетенчики дістає, вік її, так сказати, бальзамічний — сорок зафіксованих, і коли, — говорить, — її, Ольгу Івановну, замінити двома, приміром, друкарничками по двадцять годиків, то чи не буде реформа ця відповіддю на заковиристий наказ нашого синдикату? Подумайте, товариші, а я по своїй пильній справі попрямую далі. Всього вам найкращого...

Ех, і дякували ж ми Корнієві Івановичу! Колективно, всією комісією пивом його частували, а голова обіцяв Корнію Івановича із десятого в одинадцятий розряд підвищити.

І тепер у нас, замість ревматичної Ольги Іванівни, два здоровесеньких пуп'яночки рожевенькими пальчиками на машинці стукотять.

От що значить життєвий досвід. Практика!

Да...

Модна п'єса

— Ходімо в театр?

— Та треба б. А куди?

— В оперу.

— Старе.

— Може, в кіно.

— Та остогидли ці бойовики. В драму хотілося б.

— Так ще ж не розпочали сезону.

— Та ото й погано. А хотілося б чогось такого... Розумієш, щоб закручено було. Інтрига щоб цікава, та не одна, а багацько інтриг... героїв щоб багацько, герої щоб плутали, плутали... Заплутували... Жіночий елемент щоб був уведений, тоді ще цікавіше... Щоб різні темні ділишки, розумієш. Ну, а потім все це виявляється, викривається... Отакого хотілося б...

— Га? Тоді знаєш що? Давай підемо в клуб "Зв'язку" на чистку фінвідділу. Га?!

— Дійсно?! Фффууу! Ти чорт! А я морочуся!

М'який характер

Я, товариші, природою своєю дуже жаліслива людина і характер маю відповідний — м'який характер, поганий характер. Я, наприклад, не можу вдарити тварини — коня батогом підстьобнути або корову дубцем вдарити. Не можу, бо жалко. І через отой м'який та жалісливий характер не люблю я тварин. І не те, що не люблю,

а, сказати одверто, — просто ненавидю. Бо з моїм характером любити тварин нема нікаторої можливості. І собак не люблю, і котів, і коней, і кіз. І тигрів теж ненавидю. Правда, я тигрів зроду не бачив, але даю слово честі, що зустрінь я випадково тигра, їй-богу відвернувся б і плюнув. Сказав би: хоч ти і тигр, а одійди, бо я тебе не люблю. А все через характер.

Та от вам приклад, чому я не люблю собак.

Одного разу йду я вулицею. Гуляю. Весна — хороше так. Сонечко світить, горобці будівельну кампанію провадять — кубельця влаштовують. Да. Дивлюсь: перед мене біжить сучечка риженька. Біжить собі, хвоста догори задравши. Бесела така сучечка, риженька. Коли це, немов з-під землі, спец з утильзаводу, або по-сучасному гицель. З цуркою. І таким янголом до тієї, значить, сучечки: цюці, цюці, цюці... Сучечка, звичайно, дурненька, до нього, а він її зразу: хо-о-пі!!! І поволік.

Жалко мені стало сучечки, характер-бо в мене жалісливий, паршивий характер. Треба, думаю собі, врятувати тварину, бо пропаде. Я до спеца й говорю:

— А хіба є такий закон, щоб хазяйських собак хапать?

Сучечка моя власна, товаришу...

— Ваша? — відповідає. — Дуже приємно, що ваша. А чого ж, громадянине, у вашого собачки нема на шиї обов'язкової постанови окрвиконкому? Без реєстрації, сказати би, собачка ваша?..

Витягає з кишені сюрчка і — сюррррррррр. Ну а далі, як помагається.

— Тов. міліціонер! Вот ґтой гражданін заявляє, що собака його. Значить, ґтой гражданін не виконує розпоряджень щодо безпритульно-собаких заходів. Прошу скласти протокола...

Звичайно, нехай тепер хоч усіх собак передушать на утильзагоді, я не вступлюсь, бо на такий характер, як у мене, ніякої платні на штрафи не вистачить.

І котів теж бачити не можу. У моєї сусідки по квартирі кішечка ґсть — Ундіночка називається. Сіренька така, чистенька кішечка і, розумієте, щодня біля моїх дверей той... Вірите, дня не пропустить. Звичайно, якби на кого другого, впіймав би ту Ундіночку та об одвірок потихеньку стукнув — і було б чисто коло дверей. А я ж не можу, бо характер. Терпів я, терпів, але нарешті не витерпів. Кличу якомсь сусідку й кажу:

— Гражданко, це ж неможливо. Ви ж прекрасно знаєте, що я вашої Ундіночки і не вдарю, і не вб'ю. Так змилосердїться ж. Щодня ж... — і пальцем на "вещественное доказательство" вказую.

А сусідка мені:

— Я, — говорить, — товариші, — вегетаріанка і насилувати тварин не буду... І дивно від вас, од інтелігента, таке чути.

— Гражданко, я сам знаю, що я інтелігент, але ж уявіть собі, який од тих котів лоріган?..

— Ну що ж, — говорить, — лоріган, чи інший сорт, а Ундіночки я насилувати не буду...

— Не будете, — говорю, — так і я ж не буду, бо характер

мій не дозволяє на тварину руку підвести, а тебе, — говорю, — гадюко, навчу, як треба котів до порядку привчать...

Та як вихопив у неї з рук Ундіночку, та як почав вовтузити сусідку тією Ундіночкою і по голові, і по спині... Насилу квартиранти водою розлили... Тепер, звичайно, суд. Може, ще й у бупрі* доведеться сидіти. Ну, що ж, і сяду. І сидітиму, а характеру свого не зміню. Не бив я зроду тварин і не битиму. А щоб більше не страждать через свій жалісливий характер, вирішив я не любити тварин. Хай їх інші катують. Досить з мене й Ундіночки. Як згадаю, що двадцять п'ятого суд, так запропонуй мені зараз за три карбованці цілого слона — відмовлюсь. Їй-богу, відмовлюсь!!!

** Бупр — будинок примусової праці.*

Хижак

Він сидів, зневажливо дивився навколо і злорадно думав:

"Нарешті... Я добився... Під ногами у мене все! Я топчу все! Політика, пропаганда, класова боротьба, техніка, містечтво — ніщо не минає моїх пазурів... Цілі тисячоліття люди народжувались, страждали, вмирили, божеволіли по наукових кабінетах, поки дійшли до цього надзвичайного досягнення людського розуму, а я маю можливість топтати його своїми ногами... Ух!!! Як я злорадствую!!!"

.....

І горобець, що сидів на радіоантені, ще раз стиснув її своїми лапками.

Нема життя

Монолог літуна

На заводі у нас чортзна- що робиться!

Контролю того, контролю розплодилося. Жахі Кожен свого носа до станка суне, а справжньому робочому життя нема. Буза!

Не вийдеш па роботу — на чорну дошку вивішують. "Прогульник!"

Спізнився на роботу — штраф! А галасу того, галасу — ужасті подобно! "Зрив", "Прорив", "Розрив". Трах- тарарах-бах — і зразу штраф!

Я не говорю, що неправильно. Правильно. Раз не вийшов на роботу, — штраф.

Тільки розберись ти. Розберись. Моть, я галоші по талону здобував у ХЦРК. У черзі стояв, а ти зразу на чорну дошку. Буза! В кооперації перебої, а тебе на чорну дошку. Понімать нада. Ти розберись, а тоді й пиши. А моть, я хворий, моть, мені в Харкові вже й дихати не можна. Моть, мені на Кавказі дихати треба.

Давай, кажуть, посвідку від лікаря. Бузотьори! А лікар хто? Хіба лікар зрозуміє душу робочої людини. Хіба йому душа потрібна? Йому апендицит потрібний. Було мені з тими лікарями. Приходжу тиждень тому. Так і так, товаришу доктор: горло. А він подивився: "Чепуха. Працювати не заважає". Скіпів я. Як не заважає? А моть, у нас обговорюється відозва ЦК ВКП, а я мовчатиму? А, моть, я зустрічний план виставлю? Давай, — говорю, — ослободеніє, поки живий!

— Та ви не вмрете, — одвічає.

— Та не я, а ти поки живий... Дав, звісно... Отакі в нас лікарі. А інженери, думаєте, кращі? Якраз. Теж хлюсти хороші! Ні підходу, ні лінії до робочої людини. Був у вас на ХПЗ один такий. Згадувати гидко. Не людина, а трудовий інтелігент.

— Продукція, — говорить, — у вас, товаришу Крикун, ні к чорту не годиться. Браку багато. Підтягніться! Не гаразд.

"Ах ти, — думаю, — гнида! Кому ж ти говориш? Га? Та, моть, я таких, як ти, у сімнадцятому році без нікотого промфинплану тридцять сім штук в тачці вивіз? А не віриш, так я тобі з дому контрольні цифри можу принести — в мене записано. "Продукція не годиться". "Підтягніться". Бузотьори! От через таких і на заводі не вдержишся, а потім говорять: "літун", "класовий ворог". Через таких і лі-таєш, потому не розуміють робочої людини. Хіба "літати" — радість велика? Перейшов я, приміром, з ХПЗ до "Світло шахтаря". Хіба ж такі умови праці? Гудок не той, трамвай не той. Пивна далеко. Поки звик, тиждень спізнювався. Та й майстер знов почав буровить. Присікуватись почав. Свій же брат — робочий, а як майстром став — зразу на інтелігентну точку тягне. "Продукція погана", "Норма шкутильгає". Повчіться, каже, в наших ударників. Як сказав він це, так вірите, аж усередині мені щось перевернулося. Мені? Вчитись? В ударників? У шпани? Та, моть, я сам такий ударник, що вже не знаю, по кому і вдарять. Така образа! "Ну, — думаю, — ладно. Подивлюсь я на твоїх ударників. Гаразд". Підходжу...

Ну, товариші-граждане! Такого побачив — висловитись не можу. Курячий сміх. За вдарного бригадира — баба! Накажи мене бог — баба! Навіть по спецодягу видать — баба. В штанях, у кепці, і курить... Ах тож! Ну! Браток, брось... Щоб Петька Крикун у баби вчився? Не буде, браток, діла. Я, браток, бабу інакше як за класового ворога не

вважаю. Мені на ДЕЗі баба такого підвезла — повік не забуду. Обговорювали ми план на виробничій нараді. Беру я, значить, слово: "Да, говорю, так і так, — ФЗК, говорю, та інженери неправильно, говорю, склали плана. Переборщили. Хіба можна, щоб такі завдання? Та й норми перебільшені". А після мене бере слово одна, значить, робітниця. Ну, баба. "Дійсно, каже, правильно зауважив т. Крикун, — план складено невдало. Не врахували всіх можливостей, ФЗК помилився. Норми виробітку неправильні. Їх треба... збільшити".

Як взяли мене на сміх... "Що, — кричать, — Крикун!.. Здорово тебе женський вопрос підтримав?" От підвезла, гадюка! Тьфу! Не можу я тепер на бабу дивитись. Хіба баба зрозуміє душу робочої людини. Правда, і чоловіки тепер не ті пішли. Свій брат, робітник, а подивишся... Така буза...

Нема таких, щоб справжній робочий. Щоб робочий, і край... Він — або двадцятип'ятитисячний, або законтракований до кінця п'ятирічки. Той змагається, той на буксирі когось тягне. Цей ударник, а той — ентузіаст. Один виконує, а другий перевиконує. Одного преміюють, а того орденами нагороджують.

Ні, нема життя справжньому, щоб чистокровному робочому! Ех! Тріщить пролетаріат!

Номерок і печаточка

На трибуну вийшов оратор. Публіка влаштувала йому овацію.

— Хто цей оратор? — спитав я громадянина, що стояв поруч мене.

— Хіба не знаєте, це ж товариш N, — і громадянин назвав мені прізвище відомого діяча.

Оратор говорив блискучу промову про завдання моменту, про роль пролетаріату у всесвітній революції.

Слухачі багато разів переривали його слова бучними оплесками.

— Говори, говори, — почув я біля себе голос того ж таки громадянина, що раз уже звертався до нього. — Впливай на маси. Веди до перемоги! Іч — овації, аплодисменти... А хотів би я знати, був би такий успіх, якби не я? Овації оті та піднесення? Якраз?! Та хіба публіка...

— Хто ж ви такий? — зацікавився я.

— Хто я? Я, товаришу, реєстратор з окрпарткому, і в мене вчора тов. N мандат реєстрував на право виступу на цьому зібранні. А не зареєструй я йому мандата, не постав номерочка та печаточки, був би успіх, були б овації? То- то бо й є! А публіка? Хіба вона знає! Їй аби говорили. Говори, говори.

.....

Велика штука номерочок і печаточка. Правда?..

Контрреволюція

Небарись ішов похнюпившись.

В його лівій руці теліпався рудий потертий портфель, а правою рукою Небарись крутив поперед себе, причому указовий палець виводив в повітрі якісь таємничі знаки.

— Що означають оті твої маніпуляції, Вікторе? — запитав я, привітавшись. — І чи не можна переводити їх трохи обережніше, а то ти мені мало носа не відтяв.

— Пробач, — відповів Небарись. — Я дуже заклопотаний...

— З чого? Знову чергова неприємність з квартирною хазяйкою? Чи, може, ти ще не твердо вирішив, яких коропів ти нищитимеш цього літа: донських чи ворсклянських?

— Ні. Справа серйозніша. Дуже серйозна. Я... (Небарись зробив паузу). Я... контрреволюціонер...

— Як? Що? — закричав я так, що міліціонер, який стояв на розі, одразу засюрчав і, підбігши до нас, сказав:

— Граждане! Битись ви можете лише тоді, коли при вас єсть не менш шести карбованців. Інакше — я не дозволю...

Але я вже не слухав зауважень міліціонера, а, схопивши Небарися за рукав, потяг його за собою.

В театральному сквері ми сіли на лаву. Я говорив:

— Слухай, Вікторе! Скажи мені одверто — ти здоровий?

— Цілком.

— Вікторе... Я тебе знаю... Ти гарний хлопець, і десять років тому ти не був контрреволюціонером. Як же тепер, коли ми упевнились і взагалі... досягли... Вікторе...

— На жаль, я — контрреволюціонер. І справжній. Я переконався. Коли людина на дванадцятому році революції йде проти влади, таку людину вважають за контрреволюціонера. Зрозуміло?

— Зрозуміло. Але... Може, ще не пізно виправити все це, Вікторе? Га? Може, тобі просто бракує якої посвідки або "поручительства"? Так ти не турбуйся, Вікторе. У мене є багато знайомих, Вікторе...

— Не допоможе, — махнув рукою Небарись.

— Та в чім же річ? Не тягни. Не муч...

— Справа в... літі...

— Ой Небарись!.. Або ти мені негайно викладеш твої контрреволюційні вчинки, або мої останні три карбованці збільшать доходи нашої міліції...

— Іменно: в літі, — продовжував Небарись. — Літо тепер. Значить, мені, як чесному радянському громадянину, треба виконати всі чергові директиви влади нашої законної, а я не можу. Зрозумій ти — не можу. Як відомо, на це літо намічено вісім кампаній: відпускна, екскурсійна, курортна, фізкультурна, будівельна, туризм, спорт і самокритика. Охоплю я це все? Ні. Значить, я контрреволюціонер, бо я...

— Знаєш що, Вікторе, — перебив я Небарися. — Справа твоя швах! Ти пропав! Тебе розстріляють. Безперечно. Таких людей, що не вміють будувати нового життя, треба нищити, як сарану...

— Бачиш, ти теж такої думки, — тихо заплакав Небарись. — Візьму я, наприклад, відпустку, як же я тоді самокритикуватимусь або як я тоді в будівельній кампанії...

— Правильно, Небарись! Тебе треба розстріляти. Людині, яка не може охопити навіть восьми кампаній, не до соціалізму йти, а "до стінки". Таким, як ти, не місце серед нас — бадьорих, передових!

— А як же ви, "бадьорі"? — плачучи, спитав Небарись.

— Ми?! Ого-го! Слухай, сморкачу! Слухай, слинявий

інтелігенте! Слухай, нікчемо! Скільки кампаній? Вісім? Получай:

Беру я відпустку (*відпускна*) і, одягши труси, йду пішки до Хотомлі. Це сорок п'ять верст. Сонце, свіже повітря, хода, дорогою ганяю футболу. Взагалі *фізкультура*.

Під час подорожі я вивчаю рідну країну, її флору і фауну (*туризм*).

На березі Дінця я будує куреня (*будівельна*). Купаюсь і ловлю рибу (спорт і знову ж таки фізкультура).

Щоночі я роблю екскурсії: на городи — по картоплю, в садки — по яблука і на бакші — по кавуни (*екскурсійна*).

Коли мене впіймають, я цю подію жорстоко самокритикую, щоб не пійматись в другий раз (*самокритика*). Зрозуміло?

— Зрозуміло. А все ж таки ти не все охопив. А курорт же де?

— О-о-о-о!! Мокриця! О, апендікс соціалізму! О, нещасний! Слухай же ти, упадочнику, як бадьорі, живучі елементи охоплять літні кампанії на всі сто відсотків. Слухай і навчайся. На моєму курені висітиме прекрасний плакат: "Курорт імені Василя Чечвянського. Сезон 1929 року".

Підхід

Така подія трапилась в нашому театрі. Скінчався акт.

Дали завісу. Оплески. Актори кланяються тоє, сьое... А тут несподівано лаштунки падають і одну артистку, що головну роль грала, по голові... Ну, звичайно, понесли на руках до вбиральні... Сюди- туди: водою одливати, лікар з'явився.

Дали якихось крапель — очуняла... Але грати далі не може. А тут ще треба один акт догравати. Що робити? Директор бігає, адміністратор метушиться. Послали за однією актрисою — дома нема, за другою — теж нема... А публіка галасує, ногами тупотить. Директор, нарешті, відважився. Вийшов перед завісою та:
— Так і так, нещасний випадок, самі бачили... Замінити товаришку Канделяброву ніким... Пробачте, спектакль закінчився...

Так, вірите, таке в залі знялось — не приведи господи.

— Як? — кричать. — Обдурювати народ...

— Гроші взяли — так догравайте.

— Я, може, тільки для того й приходив, щоб подивитись, як її в останній дії заріжуть.

— Отакий у вас підхід до глядача!

— Отаке поводження з масою!

Одне слово, скандал. Директор утік, мало не плаче. Кричить: "Це ж вони можуть до ранку в театрі сидіти. За всяку ціну дістати артистку Порцелянову, хай грає за Канделяброву!"

А в цей момент за лаштунками хтось хрипким басом:

— Не вміють найти підходу до маси... А як не знайдуть Порцелянової, тоді що? Керівники! Доручили б мені...

Директор за лаштунки. А там сидить старий наш хорист Микола Карпович і спокійно ковбасу їсть.

— Це ви зараз говорили?

— Я.

— Ви можете ліквідувати цей скандал?

— Гадаю, що можу.

— Голубчику, виручайте!

— Гаразд. Хай дають три дзвінки. Я зараз.

Коли в залі трохи стихло, Микола Карпович вийшов перед завісою і почав:

— Шановні товариші! Не хвилюйтеся! Зараз почнемо. Бо вже артистка Канделяброва очуняла... Ми, власне, могли б почати й значно раніше, але, знаєте, трапилась ще одна така собі історія... На роздягальню, де висять ваші пальта, кожухи, манто й шапки, напали бандити... Та не хвилюйтеся! Нічого не трапилось. Просто бандити зв'язали капельдинерів і захопили багато одержі... Які саме номери покрадено, зараз ми...

Але ніхто вже не слухав Миколи Карповича. Публіка побігла одягатись, і за півгодини в театрі нікого не було. Пішли ми потім до пивної, і Микола Карпович з нами. Випили. І Микола Карпович випив. Питаємо його:

— Як ви додумалися до такої штуки, Миколо Карповичу! Це ж геніально.

— І нічого геніального, — відповів він, наливаючи собі пива. — Просто треба вміти підійти до маси.

“Оскуденіє”

Голова місцевої філії союзу мисливців згорнув газету й зітхнув.

— Знову...

— Що "знову"? — запитав секретар.

— Та ось знову в суботу біля Кулгинівки один утопився — за качкою в болото поліз, — а один всадив заряда в спину якомусь селянинові — мало на смерть не забив. Треба щось робити,

Василю Гордійовичу. Читав я недавно в одній столичній газеті, що слід би отаких горе-мисливців водити на полювання з інструкторами. Може, й нам спробувати, як ви гадаєте, га?

— А що ж, давайте спробуємо.

— Добре. Пишіть постанову.

З лісу вийшла група мисливців, чоловіка з двадцять. Одійшовши кроків двісті, група розташувалась на невеликому бугорчику. Один з мисливців, поважний дідок, з паличкою і з термосом через плече, зняв капелюха, обтер лисину хусточкою і сказав:

— Ну й пече...

— Да, припіка, — відповів йому юнак, увесь обвішаний набоями, патронташами, ягдташами. А проте, Кириле Петровичу, вже пів на четверту. Може, почнемо?

— Зараз почнемо.

І в цьому "почнемо" чулося, що Кирилові Петровичу принаймні доведеться починати або вмирати, або сідати в спеціальне крісло зубного лікаря.

— Значить, шановні товариші, минулої неділі ми з ва-

ми студіювали качку. Певен, що ви ще не забули моїх зауважень і вказівок. Темою сьогоднішньої нашої лекції буде заєць.

Заєць належить до групи диких звірів. Водиться переважно скрізь. У природі існує багато зайців, але грубо, схематично, так би мовити, їх можна поділити на чотири породи: залізничних, радіозайців, базарних і лісових (польових, лугових). У даному разі нас, мисливців, цікавлять лише останні дві породи, себто базарні й лісові зайці, через те, що перші дві породи вивчають досить охоче і не без успіху мисливці залізничного контролю і агенти фінвідділу.

Значить, про базарних і лісових зайців.

З попереднього мого зауваження ви напевне зробили висновок, що назву "базарний", "польовий", "луговий" і "лісовий" зайці набирають від тих місцевостей, де вони плодяться, живуть, працюють і виконують різні обов'язки, можливо, виборні, а можливо, й по призначенню. Що таке базар, ліс, поле, луг — ви знаєте з моїх попередніх лекцій, але для доцільності коротенько нагадаю. Базар — це місцевість, де ваша мама закупає продукти, лісом називається загальне зібрання дерев, лугом — пленум трави й сіна, а полем — житлоплоща майбутніх французьких булок, попівських пундиків і копійчаних бубликів.

У цьому місці Кирило Петрович закурив люльку. Аудиторія присунулась ближче.

— Йдемо далі. Характерні ознаки зайців: короткий хвіст, довгі вуха і задні ноги довші за передні.

Виглядом своїм зайці нагадують до деякої міри невеликих собак і підсвинків до трьохмісячного віку. Отже, щоб під час полювання ви випадково не застрелили цуценяти або підсвинка, пам'ятайте основне: зайці ніколи не гавкають і не кувікають. Значить, коли ви забачили де-небудь звірину, яка на вашу думку може бути й зайцем, ви, раніш ніж стріляти, потихеньку підходите до звірини і ніжно

промовляєте: "цю- ці, цю- ці" або "паць- паць- наць!"

І коли після цього звірина не гавкне і не закувіка — стріляйте. Жодного сумніву: перед вами заєць.

Тепер переходимо до другої частини нашої лекції, а саме: як стріляти зайців?

Увага, товариші! Пам'ятайте, що мисливець не для того існує на світі, щоб вивчити зайців, він існує для того, щоб нищити зайців.

Як же стріляти зайців, щоб: 1) не одстріляти собі ноги або руки (труднощі за наших часів добути протеза) і 2) не застрелити кого- небудь з товаришів (турботи по влаштуванню похорон, підготовка до надгробної промови, аліменти собаці забитого і т. д. і т. д.).

Щоб позбавитися цих неприємностей, треба: а) визначити точно, під яким градусом північної довготи чи західної широти сидить або лежить заєць, б) під яким градусом (не горілчанам, звичайно) стоїте ви.

Визначивши це, ви прикладаєте долоні до рота рупором і кричите:

— А- а- го- о- в! Товариші! Я вгледів зайця! Він лежить на захід від мене під 42 (88) північної довготи. Зараз стрілятиму- у- у!! Заряд летітиме на північний захід! Хто там ходить, тікай або ховайся- я- я!! Попереджую- ю- ю!! Раз, два, три!

А потім уже безпечно стріляєте.

Це коли заєць лежить. А коли заєць біжить, засоби підготовки до стрільби залишаються ті самі. Різниця лише в тому, що всю підготовку ви проробляєте швидше, залежно від швидкості заячого бігу. Замість поважного: "Аго- о- ов! Товариші, я вгле- е- е- е- дів" і т. д., ви кричите одразу — швидко, швидко: "Товариші, я вгледів зайця, він біжить... і т. д. Коли на вашу тираду заєць, як- то кажуть, "припустить", — і ви відповідно "припустіть".

На цьому я закінчую нашу сьогоднішню лекцію. Зачоти в неділю за два тижні, тут же. Іспити провадитиму за

програмою:

Качка та її вплив на психологію початківців- мисливців, заєць і статистика нещасних випадків під час полювання, мисливська собака та її світогляд...

Аудиторія почала закусовати. Сонце припікало.

Повітря, вода, сонце

Громадяни!

Невже ви ще й досі не нашли собі дачі? Ай- я- яй!

Чого ж ви спите? Чого ж ви позіхаєте та спини чухаєте?

Адже ж уже квітень. Адже ж незабаром і травень.

Хіба ж вас не тривожить наша фізкультурна епоха?

Хіба ж вас не стосується гасло: "Повітря, вода, сонце"?

Хіба ви не хочете о пів на четверту послати до чортової мами місто з його величезними будинками, трамваями, бруком, брудом, духотою і, виснажившись, — 20 хвилин в черзі на трамвай, 10 хвилин в трамваї, 20 хвилин біля залізничної каси і ікс хвилин в поїзді, — дременуть до себе куди- небудь в Зелений Гай або Люботин, або Високий, або Карачівку?

Туди, на повітря, на сонце, на воду!

А так, в Люботині або Карачівці попоївши зеленого борщу та телячої ковбаси, що ви її "передбачливо" купили в душному Харкові, стати в чергу на ставок або на Уди, щоб викупатись, бо без купання ви не виконаєте повністю гасла: "Всі на повітря, на сонце та в воду!!"

Громадяни! Та невже ви ще й досі не нашли собі дачі?

Не повірю, їй- бо, не повірю.

Я не припускаю, щоб ви не проміняли неможливого харківського повітря на здорове, легке, користуйте їй приємне повітря Помірок або Покотилівки, де того повітря скільки завгодно і без черги, де те повітря настирливо лізе до вашої кімнати і через двері, і через подерту стелю, і через побиті футболістами вікна разом з промінням сонця, співами птичок і "матом" тубільців і пришельців!

Даруйте мені — не повірю!

А сонце? Сонце! Громадяни! Що робить з вами сонце! Цей маг, цей чарівник!

Ах!! Обличчя ваше набирає субтропічного кольору, ви почуваєте, як поступово, раз у раз після сонячних ванн, ваші м'язи кріпнуть, стають крицевими, як на вашій спині, шиї, череві і "протчих" місцях облязять шматками шкіра, і ви примушені шмарувати себе вазеліном або смальцем, бо інакше заснете лише вдосвіта, спізнитесь на поїзд, не встигнете вчасно на посадку, будете оштрафовані, попереджені і т. д. і т. п.

Товариші! Невже вас не приваблює розкішний, тихий, теплий травневий вечір, коли ви, попідручки з сусідською Світлою Титівною, гуляєте понад вонючим ставком і ввесь тремтите і од щастя, і од того, щоб вас не накрила ваша половина Клара Сидорівна, і од того, що вас немилосердно кусають люті люботинські або пісочинські комарі *Anopheles paemotzivica*.

А ніч! Ніч! Якби я був М. В. Гоголем, я б обов'язково сказав: "Божественная ніч!! Очаровательная ніч!!"

Тихо... Ти- и- и- хо... Приємний холодок віє від заснулої ставка, місяць з-за дерев спостерігає, як ви прощаєтесь з Світлою Титівною, і вам здається, що місяць заздрить... Попрощавшись, ви йдете додому з підскоком, ніби вам двадцять років, і на думці у вас: "Завтра вона буде моєю..."

В кімнаті у вас темно... Ви засвічуєте свічку... Ваша Кларочка спить, нап'явши на голову дві подушки від комарів... Вам хочеться їсти... Ви лізете до шафи... Порожня... Ви до кошика — порожній... Ви здивовано починаєте обдивлятися...

Який діалог станеться між вами й Кларочкою — я не знаю. Це залежить від вашої стриманості і цінності покрадених речей...

Ах, ніч! Ах, дача!!

.....

Громадяни! Та неville ви не найшли собі дачі? Уже ж

квітень, уже незабаром травень... Поспішайте. В неділю негайно на поїзд і шукайте. І робіть це якомога швидше, а то я три неділі підряд їздив шукати дачі по всіх околицях Харкова по радіусу в шістдесят верст і... не найшов. Всі зайняті.

Так щоб і з вами не сталось такої пригоди.
Поспішайте!

Популярність

Молодий поет Павлуша Малопийченко їхав до своєї нареченої, що жила в Мерефі на дачі.

Публіки у вагоні було небагато — чоловіка тридцять, здебільша перекупок, що повертали з Харкова з порожніми кошиками. Крім перекупок, їхало ще три залізничники, один сивенький дідок і дві

"громадяночки".

Громадяночки належали до категорії так званих "пухкеньких" блондинок, з ямочками на щоках і "капризними носиками", категорії, сильно розповсюдженої на нашій Україні.

Настрій у Павлуші був чудовий. Сприяло цьому все: і перспектива побачення з нареченою (Павлуша був дуже закоханий), і прекрасна погода, і, головне, те, що в кишені Павлушиній лежала новенька, тільки що з друкарні, збірка Павлушиних поезій з авторовою присвятою: "Незрівнянній Олені — зорі моїй вогненній".

Коли додати, що збірка була першою збіркою Павлушиних творів, не буде нічого дивного, що Павлуша весь час нетерпляче дивився на годинника, багато кутив і щохвилини перебігав від одного вікна до другого.

Коли поїзд зупинився на якійсь дачній зупинці, одна з блондинок, що до того весь час уважно стежила за Павлушею і його нервовими рухами, почала щось тихо шепотіти своїй сусідці. Не трудно було догадатися, що причиною того шепотіння був Павлуша, бо друга блондинка теж ніби

випадково поглянула на Павлушу і кивнула головою — мовляв, "так".

Помітивши це, Павлуша подумав:

— Впізнали... Приємно! Мене уже помічає публіка. Значить, вони десь бачили мого портрета, читали мої твори. Приємно, чорт забери! Як здаватиму до друку другу збірку, треба буде коротеньку автобіографію встругнути з портретиком. Для популяризації воно не завадить. Бач, як вони на мене дивляться.

Блондинки дійсно весь час "стріляли" на Павлушу, аж поки поїзд не зупинився на Карачівці, де вони, поглянувши ще раз на Павлушу, поспішно вийшли з вагона. Разом з ними вийшли залізничники і декілька перекупок.

Павлуша сів поруч з дідком і запалив "Есперо".

— Іч! Які спеціалістки, — промовив дідок, ні до кого не звертаючись. — Хотіли без квитків проїхати.

— Хто, — спитав Павлуша, — перекупки?

— Які там перекупки! Оті дві дамочки нафарбовані, що проти мене сиділи. Думали, що ви контрольор, і ходу. А їм аж до Мерефи треба їхати. Налякали ви їх... Одна весь час шепоче: "Кажу тобі, що контрольор. Ось побачиш, як висадить. Краще зійдемо в Карачівці". От і зійшли... Історія... А який же ви контрольор... Контрольора я знаю. Він такий... солідний...

Павлуша встав і спересердя плюнув у вікно.

Кошмар

— Що? Женщина? Пусте! Куди їй! Дітей родити, правильно — помагається. Варити, прати — це штатні: обов'язки. Ніхто, не сперечається, а щоб керувати врівень з нами, то це вже — вибачайте.

Так говорив своєму приятелеві Ковді громадянин Куценський, ідучи 8 Березня на посаду.

— І дивуюсь я, знаєте, Володимире Іллічу Ульянову-Леніну. Розумний чоловік, а міг сказати оте: "Кожна куховарка повинна навчитись керувати державою".

Коли приятелі сіли в трамвай, Куценський продовжував:

— Ну, от гляньте ви на цю кондукторку. Куди вона годиться? Сім градусів морозу, а вона вже квитка не одірве як слід. Бачите, на пальці хукає. А ще туди ж — "керувати державою".

— Ваш квиток? — запитала кондукторка.

— Льготний!

— А посвідчення є?

— А то як же, — відповів Куценський.

— Пред'явіть.

— Зараз.

Куценський довго обшукував усі кишені, лазив і в портфеля — посвідчення не знайшлося.

— А ще з портфелем, — сказала кондукторка. — Оштрафувать вас слід було б, та вже заради нашого дня не буду. Злазьте, товаришу портфельщик.

Довелося злізти.

— От гадюка, — лаявся Куценський. — Певен: коли б кондуктор мужчина, ніколи б цього не було. Одірвати квитка не вміє, а права свої показує.

На посаді в тресті Куценського зустріла реєстраторка.

— А, тов. Куценський! Поздоровляю. Сьогодні й ви прогуляєте, навіть більше за нас. Ми лише дві години, а вам, мабуть, на цілий день щастя підскочило.

— Яке щастя? — здивувався Куценський.

— Та вас на сьогодні викликають до суду. У якійсь там справі. Зайдіть до мене, я вам посвідку дам.

В суді, коли Куценський побачив, що його хатня робітниця Люба тихенько розмовляє з якоюсь молодою жінчиною в пенсне і з величезним жовтим портфелем, він зрозумів, яке щастя припало йому 8 Березня.

— Подала- таки, стерво, — ледве встиг подумати Куценський, як відчинилися двері, секретарка суду оголосила:

— Суд іде!

Увійшли судді: дві жінчини і один чоловік. Крісло голови суду зайняла літня жінчина.

— Зараз почнеться справа по обвинуваченню громадянина Сергія Пилиповича Куценського по статті...

Але Куценський вже не слухав.

— Запечуть, — думав він. — І все жінки, жінки... Голова — жінка, член суду — жінка, секретар — жінка, оборонець — жінка, позивач — жінка. Кошмар...

Суд не довго розглядав справу. Все було ясно. Не платив хатній робітниці Любові Приймаковій плати, два роки не платив у соцстрах, не давав вихідних днів і відпустки, прописав її в домовій книзі як племінницю. Вирок — заплатити утримання за два роки.

Повертаючись з суду, Куценський зайшов до пивної і з горя напився. І врешті потрапив до району.

До району його доставила жінка- міліціонер, підібравши п'яного на майдані, що названий на честь жінки- революціонерки майданом Розі Люксембург.

Одчайдушний

Розмова зайшла про одчайдушних.

Говорили багато.

Один поперед одного (а в компанії було вісім чоловіка) розповідали про пригоди й подвиги одчайдушних людей — хто з життя, хто з літератури.

Лише один сивенький, худорлявенький дідок з рудими від старості й тютюнового диму вусами сидів на канапі і мовчки перегортав якийсь ілюстрований журнал.

— А ви чого ж мовчите, Іване Петровичу? — звернувся до дідка хтось з присутніх. — Невже ви ніколи не зустрічали одчайдушних? Майже всі вже розповідали. Тепер черга ваша. Просимо.

— Чому ж ні, — відповів Іван Петрович, — зустрічав і зустрічаюсь. Майже щодня. Тільки мій одчайдушний справжній, а не вигаданий. Я не вважаю за одчайдушну й не бачу геройства в людині, що йде з одним фінським ножем на ведмедя або прикладе до лоба револьвер з одним набоем і клацне курком. Ведмедя все ж таки можна заколоти ножем, а, клацнувши курком, можна й не влучити по набоеві. І, крім того, людина тут ризикує один момент. Не пощастило — мертвяк, а пощастило — живий. Мій же герой ризикує життям весь час. Постійно, так би мовити. Таку одчайдушність я розумію...

— Хто ж він такий, ваш герой? — зацікавилися всі.

— Хто? Один мій знайомий, діловод з нашого тресту Гаврило Панасович Кобка. Він ось уже другий рік свідомо ризикує життям. Він... він... обідає в церобкоопівській їдальні.

Всі замовкли, а Іван Петрович почав знову перегортати журнал.

Як я став хуліганом

На станції Н., куди поїзд прибув о десятій годині вечора, в наше купе увійшов новий пасажир.

В рогових окулярах, солідний брюнет років під сорок. Причому солідність ця була в усьому: і в жовтому новенькому портфелі, і в фетровому капелюсі, і в короткому модному пальті.

Новий пасажир чемно нам вклонився, спитав, де вільне місце, повагом витяг гаманця і, подаючи носієві карбованця, сказав:

— Спасибі тобі, братець. Далі я вже сам влаштуюсь.

Поїзд рушив.

Новий пасажир скинув пальто й капелюха, не поспішаючи порозкладав свої речі й сів.

Хвилини десять усі мовчали. Правда, нам трьом, що досить наговорились, не було вже про що говорити, а новий пасажир, очевидно, — не хотів перший починати розмову. Але, нарешті, він не витримав.

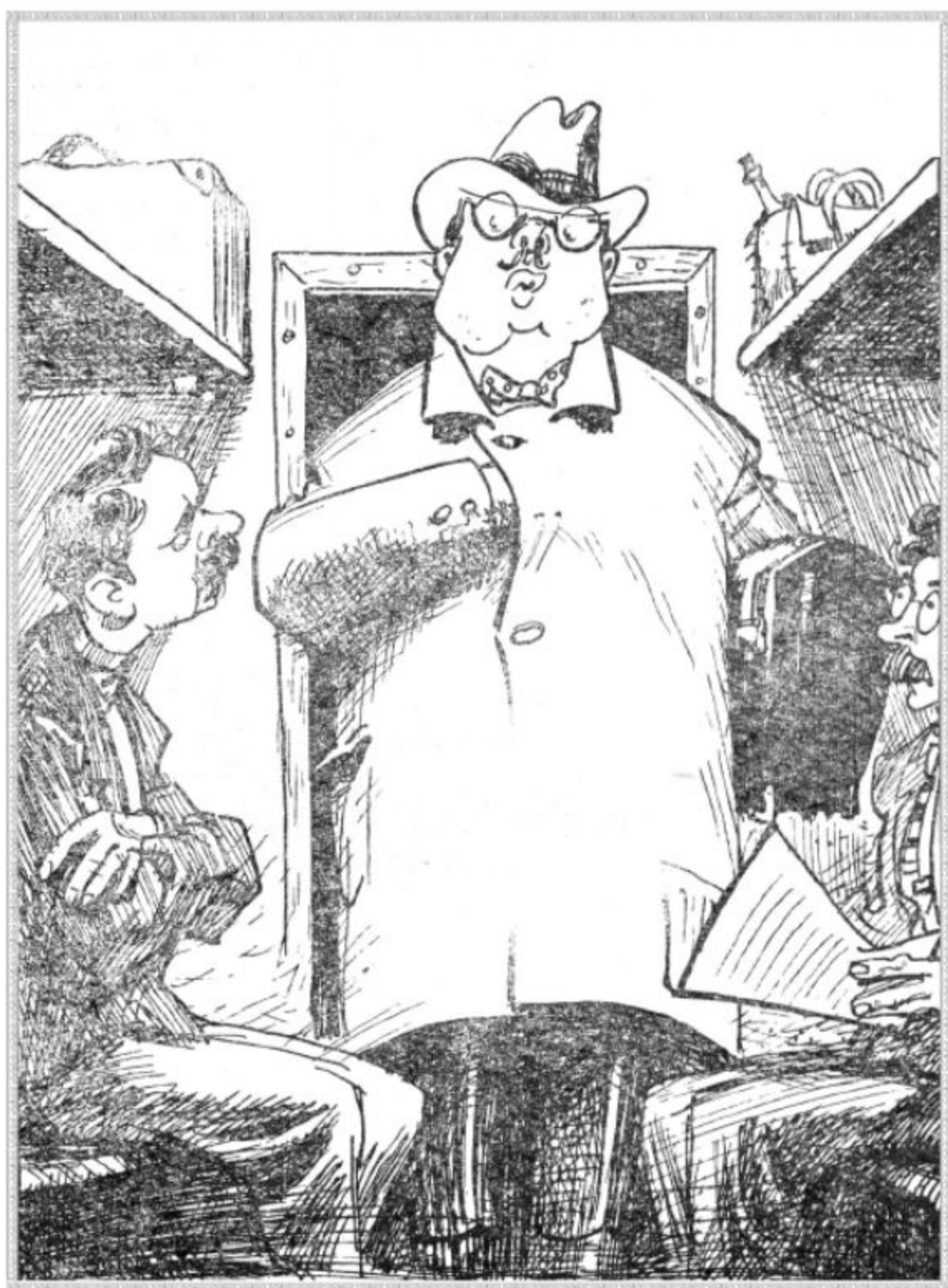
— Шановні громадяни, — сказав новий. — Чи немає в вас шклянки води або нарзану? За обідом, знаєте; випив трохи і закусив паюсною, і зараз п'ють, п'ють...

— На жаль, нема, — відповів я. — А ви спитайте в провідника, може, в нього є вода.

Новий вийшов з купе, але швидко повернувся.

— Немає і в провідника, — сказав він, зітхнувши. — Порядочки! У вагоні нема води, прямо хоч пропадай. А зупинка лише через годину. Цей поїзд швидкий, на малих станціях не зупиняється. Не знаю, що й робити...

— Нічого, — почали ми втішати нового. — Потерпіть

трохи.

— Доведеться, звичайно. Але ж, розумієте, тепер не дев'ятнадцятий рік, нарешті. Треба ж і для пасажирів дбати. Такий випадок і...

В цей час поїзд почав зменшувати ходу й раптом став.

Повз наше купе, поспішаючи, пройшов провідник.

— Що трапилося? — посипалось з усіх купе.

— Невідомо, — відказав провідник, — зараз дізнаюсь.

Пасажири повиходили зі своїх купе й почали виглядати у вікна.

Трохи згодом повернувся провідник.

— Точно ще невідомо, яка причина, — сказав він, — але кажуть, ніби десь попереду на перегоні "крушення" — товарний з рейок зійшов. Піду на станцію, довідаюсь.

— А хіба ми на станції? — зрадів новий наш сусіда.

— Так, — відповів провідник. — На невеличкій станції. Тому й зупинились, що семафор був закритий.

— От щастя, — радісно промовив новий. — Значить, я зможу напиться води. А то ж, розумієте, пропадаю — так пити хочеться!

І він подався за провідником.

У вікно я бачив, як вони з провідником пішли по шпалах, присвічуючи дорогу ліхтарем.

Хвилини через десять новий повернувся з двома пляшками нарзану.

— Ну, знаєте, пощастило мені, — сказав він, задоволено всміхаючись. — Коли б не ця катастрофа, довелось би цілу годину страждати. А тепер, слава богу! Думав уже з умивальника воду пити. А тут на тобі — така приємна несподіванка — товарний з рейок зійшов. Кажуть, ніби жертви єсть, бо вже з Н. санітарний вагон пройшов. Отака історія!.. Ну, тепер нічого — можна й далі їхати. Дві пляшечки нарзанчику, та провідник обіцяв ще й чайку принести чайничок. Поїдемо безпечно, тепер до Х. водички вистачить.

Наш поїзд, простоявши дві години, нарешті рушив далі.

Всі пасажери спали.

Спав і щасливий брюнет, спорожнивши обидві пляшки нарзану.

На станцію О., де мені треба було сходити, поїзд прийшов о 4 годині вночі.

Я залишив вагон.

Сидячи в буфетній залі на станції О., я думав:

— На станцію Х. поїзд прибуде о 9 год. ранку. Коли послати телеграму зараз, вона буде на ст. Х. раніш поїзда години на три. Добре!..

Я пішов на телеграф і послав таку телеграму: "Станція Х. пасажирові місце 37. Вагон № 6 швидкого поїзда № 5/б.

Катастрофи на наших залізницях трапляються не так часто, отже, страшенно турбуючись, щоб ви не залишились без води і не страждали, я подбав про це, наливши у ваш новий портфель два чайники свіжої холодної води. Щоб забезпечити вас максимальним запасом питва, все, що було в портфелі, я викинув у вікно. Я міг би це сказати вам особисто, але ви так блаженно спали, що я не насмівся вас турбувати. Всього вам найкращого".

Солідарність

Тепер сміливо можна сказати, що ми стоїмо на рейках і котимось, і революція на тринадцятий рік сама собою повернула. Наслідки єсть. Ну, хоча б нащот масової солідарності.

Безперечно. Оце в неділю переконався.

Одверто кажучи, випили ми з товаришем Стьопкою Пуп'яненком. Випили честь честю, небагато. Без перегрузки, а так — средственно. Благородно, одне слово. Без протоколів і безплатних візників. Випили, а потім на трамвай додому.

Влізли, стали, їдемо.

Поперед мене гражданочка стоїть. Досить цікава на обличчі, і спідничка мінімум. Стоїть і раптом індиферентно говорить:

— Не дихайте, — говорить, — товаришу, бо з вас, як з бочки, горілкою тхне.

— Як, — говорю, — не дихайте? Не можу ж я через ваші буржуазні примхи одеколон пити? Пройшли такі часи.

Публіка сміється. Я до публіки:

— Громадяни, чого ж ви смієтесь? Тут дихать не дають, а ви смієтесь? А масова солідарність, товариші?

А з публіки хтось:

— Понапрасно ти, браток, хвилюєшся. Бо ми якраз не проти тебе, а за тебе сміємось. А гражданка, коли їй такий дух шкодить, може сміливо пішки йти або на візникові інші аромати нюхать.

Гражданка образилась і до кондуктора.

— Товаришу кондуктор. Тут гражданин (на мене вказує) п'яний і горілчані пахощі розпускає — просто немисленно.

"Ну, — думаю, — скинуть". І вже смикаю Стьопу за рукав:

— Зупинка, — говорю, — здається, наша. Коли чуємо, кондуктор заговорив.

— Не бачу, — говорить, — в поведінці цього товариша нікотерих п'яних функцій, а щодо горілчаного запаху, то запах цей нормальному рухові вагона не шкодить. Ваш квиток.

Дамочка бачить — непереливки — і ходу з вагона, а ми благородно далі поїхали.

Що не говоріть, товариші, а масова солідарність — велика річ.

Собака — друг людини

— Ще одне слово — і зничтожу тебе як клас, — переможно закінчила моя дружина, розбиваючи на моїй голові невеличкий бюст М. В. Гоголя.

— Правильно! Розбатькулити його! — додала моя старша зміна — син Павло. (Шість років, внук селянина, померлого від горілки 1909 р., в епоху найбільшого лютування реакції).

Коли все це скоїлося, я тихо проплакав:

— Щастить же декому. Он дружина поета Засмоктаного ніколи в світі не билась бюстами геніального творця "Мертвих душ"...

— Бо Засмоктариха, мертва твоя душа, має можливість лупити свого чоловіка сетерячими цуценятами, ірроде! А хто дбає про це? Га? Чоловік, муж! Так то ж чоловіки. А ти хіба дбаєш, щоб твоя дружина жила по моді? Дбаєш?

— Та я ж...

— Мовчи! У всіх є собаки: у Засмоктаних — сетер, у Коваленка — німецька вівчарка, у Безмильного — доберман, у Салюченків — дог. Тільки я, нещасна (дружина заплакала), не можу показатись на люди... І все через тебе...

— Мамо! А в Салюченків сьогодні народилось десятеро цуценят, — зауважив Павло. — Уже якийсь дядько приходив, в окулярах. Їхня Мурка казала, що той дядько — собача акушерка.

— У людей і мода, у людей і сімейне щастя... Дружина обдарувала мене таким поглядом, що, коли б це в моїх можливостях, — даю слово честі, я б народив, не задумуючись, дванадцятьоро цуценят якої завгодно породи...

Але з усіх собачих властивостей у мене була лише одна — це вить. І я завив:

— Чого вам треба? Собаки? Куплю! Придбаю! Вкраду! Якої породи? Стрептокок- пенчера? Сетера- лапсердака? Хатню таксі? Оболонку? Шприци? Фокс- прем'єра? Говоріть! Кажіть! Замовляйте, сто догів вам у квартиру...

Увечері з приводу придбання собаки і якої саме породи відбулася сімейна нарада.

Але тут, шановні читачі, я мушу вас познайомити з моєю родиною.

— Насамперед моя дружина, подруга, так би мовити, життя.

Надзвичайно симпатична особа, така ж симпатична, як і її мати, Гертруда Ґуговна Шпок, остзейська німкеня, різниця між ними лише та, що Гертруда Ґуговна уже вмерла, дружина ж моя почуває себе прекрасно.

Так само почувають себе прекрасно і жінчин дядя, безробітний гомеопат Отто Ґугович, і дві жінчині сестри: тьотя Лізет і тьотя Катет.

Обидві тьоті — Лізет і Катет — особи так само надзвичайно симпатичні і не без талантів.

Лізет має голос сопрано і катар усіх кишок. Катет же має меццо і катар лише одної сліпої кишки.

Дядя Отто Ґугович голосу не має — недавно позбавили, проте дядя має штучні зуби, які в нього часто випадають за обідом.

Нарешті, у мене два сини.

Старший Павло — надзвичайно спостережлива й винахідлива дитина.

Він уже дійшов, наприклад, що, коли запалити навіть удень всі електричні лампочки, тоді якась червона ниточка в електричному лічильникові бігає значно жвавіше, ніж тоді, коли лампочки не горять.

Перший місяць Павлових спостережень в електриці

обійшовся в 43 карбованці і дав можливість цій талановитій дитині ознайомитися і з другою не менш цікавою наукою — економікою: тепер поруч з електричним лічильником та сплаченим рахунком електростанції висить непоганий підручник економіки — фамільний нагай-восьмерик.

Щодо молодшого сина Віктора, то, неважаючи на його мінімальний життєвий стаж — півтора року, — можна передбачати, що з нього вийде неабиякий гастроном.

Деякі симптоматичні ознаки категорично стверджують такі мої батьківські міркування.

Розговорили лексикон цього безсумнівно талановитого хлопчика досить твердо вклався в два слова: "гам- гам", при чому цих слів він на вітер не пускає і дійсно проводить у життя...

Він їсть усе.

Сьогодні він з'їв коробку кнопок.

Родина наша живе дуже дружно. Я дружно дістаю гроші, решта дружно ті гроші перетворює на обіди, сні-

данки й вечері.

Нарада з приводу прилучення моєї родини до моди, цебто придбання собаки, відбулася в атмосфері бурній, бо наша дружна сім'я в поглядах на породу майбутнього друга людей дружно розійшлась.

Дядя Отто Ґутович категорично вимагав придбати болонку, як найбільш гомеопатичну собачу породу.

Дружина вимагала якогось мишастого англійського дога. Лізет — фокса. Катет — шпиця. Я — сетера-гордона.

Павло од вибору породи утримався і запитав лише, в яких іще собак бувають штучні зуби.

Врешті, вирішили застосувати лотерею.

Номерки тягнув Віктор і "гам-гамнув" сетера-гордона. Не міг же син піти проти батька?

Тепер у нас єсть прекрасна сука, звуть її Гарна.

Ах! Товариші! Ах! Люди!

Коли б ви знали, яке прекрасне, яке модне життя настає, коли у вашій людській квартирі з'являється ваш друг — собака!

Перший день перебування у нас Гарної — це був день загального захоплення й радості.

Найбільше ж захопився наш сусіда по квартирі — молодий лікар Мусій Іванович.

Він клявся пам'яттю великого хірурга Пирогова, що такої рваної рани, яку зробила Гарна на правій литці тьоті Лізет, не бачив ще жоден лікар у світі.

— Та не стогніть ви, — заспокоював він тьотю Лізет. — Це ж краса! Клас! Ні! Ви подивіться! Все, як на долоні! Ось — шкіряні покрови. Ось — фасція. Ось — м'язи. Ось — артерія. Бачите — кров дзюрчить. Це, значить, артерія, коли дзюрчить, а коли б вона текла поволі, то була б вена...

— Рятуйте! — репетувала, тьотя Лізет. — Перев'яжуйте — вмираю!

— Так швидко від такої рани не вмирають. Від такої рани ви можете вмерти не раніш, як у ту суботу, коли у вас розпочнеться гангрена, — авторитетно заспокоїв Мусій Іванович, закінчуючи перев'язку. — Прекрасна рана, — продовжував він, невдало ховаючи трояка в бокову кишеню. — За п'ять років навчання в медінституті не бачив такої рани... йди-но сюди, собачко! Ісі, ісі! Тубо! Та де ж вона?..

— Вона ось тут, — почувся з коридора голос Павла. — Уже доїдає вашу другу калошу.

— "Гам-гам", — пояснив Віктор.

— Чортзна-що! — засмутився лікар. — Нові калоші...

— Вона їсть не тільки нові, — додав спостережливий Павло. — Вона перед тим з'їла боти тьоті Катет. А боти дуже старі, рвані.

— Паршивка! — вискочила в коридор Катет. — Це не собака, а троглодит якийсь. Я ж казала, краще шпиця купували б. Благородна порода.

Гарну заперли у ванну.

Увечері зайшов до нас знайомий — Федір Михайлович, мисливець, собаковод.

Пили чай.

— Гуляв оце. Погодка чудова. Можете собі уявити, якої зараз я прекрасної ковбаси купив у Церобкоопі, — говорив Федір Михайлович. — Ціле кіло купив. Раджу й вам.

— А ми собаку купили, — сказав Павло, сьорбаючи чай з блюдечка.

— Собаку?! — підскочив Федір Михайлович. — Так чого ж ви мовчите?

— Тьотя вже кричала, — поінформував Павло, не відриваючись від блюдечка.

— Показуйте ж! Негайно! Я ж у собаках собаку з'їв, — зареготав Федір Михайлович.

Привели Гарну.

— Ого! Непоганий пес! Так- так, — розглядав з усіх боків її Федір Михайлович. — "Перо"* — як слід, "колодка" ** — што нада! Добрячий пес...

— Премійований, — з гордістю сказав я. — Її мама на всесоюзній сільськогосподарській виставці...

— На собачій, ви хотіли сказати...

— Ні. Саме на сільськогосподарській з'їла премійованого голландського півня разом з пір'ям і медаллю, що висіла на півні. Так- так. А папа Гарної робив стойку не тільки на качок, зайців і перепелів, а навіть на телеграфні стовпи. Він носив "поноску", співав під рояль і, коли подихав, останні слова його були: "Геть намордники!"

— Що ви кажете?! — здивувався Федір Михайлович.

— А дід Гарної, — продовжував я з піднесенням, — знаменитий кобель Дунька. Ого! Це був відомий на всю округу "стойкіст". Його стойки були феноменальні. Він раз на полюванні зробив стойку на перепілку і простояв три години, аж доки якась дворняга, що бігла за возом, не розтлумачила Дуньці, що то не перепілка, а анкета, яку поклав окрземвідділ на полі для знищення ховрахів, мишей і інших шкідників сільського господарства. Дунька мав сорок чотири винагороди на собачих виставках, і ви хочете, щоб наша Гарна, в жилах якої тече кров...

Але цей дифірамб перебив радісно-дзвінкий голос Павла, який, убігши до кімнати, затанцював, приспівуючи:

*Наша Гарношта-собашта
З'їла кіло ковбаси!*

— Бачите? Бачите? — захопив я за рукав Федора Михайловича, що порснувся до коридора. — Вся в мамашу! Апорт, Гарна.

— Апорт, значить: подай, — гримнув Федір Михайло-

*Хвіст.

** Корпус.

вич. — Як же вона подасть, коли вона вже з'їла, щоб була здохла! Кіло ж ковбаси!

— А очі.. — не здавався я. — Зверніть увагу: розум, свідомість! О! Ви ще не знаєте Гарної. Хочете, вона скаже ціну на вашу ковбасу. Гарна! Жеву резон- ковбаса?! Труа карбованець а кільо? Гарна? Вуй?!

— Гав! — ствердила Гарна, облизуючись.

— Чули? Три карбованці.

— Два дев'яносто, — зітхнув Федір Михайлович.

— По талону брали?

— Так.

— Ну, а Гарна вгадує ціни вільного продажу. Клас, братець ти мій! Породочка! З атестатом собачка. Зараз покажу... Чого ж ви тікаєте?

Вечеряли ми без Федора Михайловича.

За вечерею з дядиною пропозиції вирішили, що матрац для Гарної знімемо з мого ліжка.

— Непремійовані літератори можуть переспати й без матраца, — сказав дядя.

Я теж голосував "за".

Спав на голій сітці. Снилось, що я не я, а гончак, і мене преміювали на собачому конкурсі.

Прокинувся від болю — укусив сам себе за ногу.

Ранком, за сніданком, виявилось, що за ніч Гарна абсолютно не проявляла своїх породних властивостей.

Все було ціле.

Лише дядя не міг знайти своїх штучних зубів, що поклав на ніч на столику біля ліжка.

Гарна живе в нас уже другий тиждень.

Я блаженствую.

В цю суботу вмерла (далеко піде дорогий лікар Мусій Іванович!) від гангрени Лізет.

Отто Ґутовіч їсть ще гомеопатичніше, бо зуби зникли

всерйоз і надовго.

Катет учора одвезли до психолікарні.

Вночі Гарна зробила "дідівську" стойку і на мою команду "піль" здерла з голови сонної Катет парика.

Дружина задоволена.

Я блаженствую.

Ярмарок у Полтаві

— Граждане. Не скопляйтесь! Проїздіть скоріш! Соблюдайте порядок! Коли ти, приміром, свиня, то не лізь у коров'ячий відділ. І взагалі, дуже прошу! Ну? Кому я говорю? Вам говорю, — якого ж чорта ти гав ловиш? Нікаторої сознательності! Дивись на арку. Написано: "Добро пожаловать!" — значить, і додержуйся гасла, а не прись, як сарана членовредительная.

— Безпрогришная лотірея "Іде- фикс", або по- нашому, по- руському, "верное дело"! Прошу не змешувать з іншими подібними одурачуваннями доверяющей публіки. Ще тільки три дні! Мило попа- дається! Духи попа- даються; нудри попа- даються! Булавки, голки попа- даються! Граждане, будьте уверени, як дома!

Раз ви купили квитка за п'ятнадцять копійок, півбіді вже зроблено — і ключ до секретності вашої судьби у вашій собственій руці!

Мухомори "Ідеал". Найвища кара для мух. Присуд виконується завсігда. Помилувань не буває. Тільки тут і тільки сьогодні! Смерть мухам! Мухомори "Ідеал"!

Кварц- наждачний брусок. Лебедина пісня Едісона! Винайшов і не вмер! Точить ножі, сокири, коси, піднімають різні хозяйствені вопросы! От вам коса — безпросвітно тупая. На ваших уважаючих глазах я беру косу і вдаряю по своїй руці — без последствий! Которая коса, як бачите, тупая! Потім я беру кварц- наждачний брусок і, не говоря худого слова, провожу по косі декілька раз способом, відомим науці під назвою "мантачка", і прошу: навіть бомага ріжеться, як воздух! Не подумайте, граждане, що тут якась маніпуляція з руками чи отведеніє глаз. Все це

секрет винахідника, що за допомогою металу кварцу та мінералу наждаку з додатком ґрунту Арканзаса* і трьох частин власної секретії винайшов кварц- наждак! Брусок за тридцять копійок!

А скло? Як шліфувати скло? Пальцем не одшліфуєш! Чим різати скло? Одного бажання мало! Кварц- наждачний брусок ріже скло якої хочете форменості. Криво, косо, фігури, зигзаги!

Купуйте, громадяне, бо це вам не який- небудь мідний годинник 56 проби, а вещь осязательная на ваші собствєнні глаза!

— Да, коньки справні, що й казати! Но, істино говоря, держати їх можна тільки для заведенія потомства. Потому, запряжи його у віз або, приміром, у гарбу, то зостануться, безсловно, самі голоблі, а решта перейдють у забвєніє праха — і додому підеш пішки! Што, неправильно? На таких коньках, дорогою товариш, видать, що й на конячому фронті ділишки підправляються! Што, неправильно?

*Отці наші благодітелі.
Мами ваші сожалітелі.
Подайте темному, незрілому,
Заробити неумілому,
Войдіть у сознание —
Зглянтесь на мов состраданіє...*

— Оця коняка з запалом? Громадянін! Та ви краще вдарте мене по морді, але не впотребляйте таких слів! Та де ж у неї "запал", накажи мене бог?! Справжня коняка довоєнної продукції! Та що ти в зуби заглядаєш? І зуби, й противной хвостовой полюс у справності. Та цього коня хоч у надозрітельную трубу розглядай — все на своєму місці. Що? Триста дорого? Ну, молись, двісті дев'яносто і десятку па пропой! Не йдють? Ну, й за двісті не пойдють. Нехай

* Арканзас — штат на півдні США.

постоїть. Воздуху не позичать. А кормів вона по три дні не просить — все 'дно не даємо! Походи, походи, товаришок! Ноги, видать, свої, не куповані. Походи!

Ваша судьба, мадамочка, безусловная, але залежить вона від одного відповідального короля з каз'яного дому. І загинаїть король ваш признаніє какойсь- то блондинці, але ви не сумлівайтесь: з блондинкою у нього антірес вроді як де- юре, а з вами дійшло до факту, і видать це, дорогая, і по картах, і по вашій хвигурі...

А у вас, дорогой товариш, непорозуміння з трєфовим королем.

По цій гризинатальній лінії ніби той король з контрольної комісії, а по цій шпенпердикулярній — ніби з вашої установи.

І копаїть, копаїть король той під вас різні ями, і закладаїть фугаси.

І на пролетарське походження не надійтесь, бо воно у вас уже стерлось.

А мозоль цей — ні до чого. Це портфельний. Комісія на нього не зважає.

Жіноча лінія у вас сильно розрослась і зовсім знистожила лінію аліментарну.

А цей горбочок — це горілчаний. Випирає він надзвичайно...

— Держи! Держи! Лови! Товариш міліціонер! Оця гола сволоч украла в мене коробку пудри! Без штанів, мерзавец, ходиш, а красти вмієш?

— Граждане! Прошу до району, не "виражаться". Там все без вас буде зроблено, по закону! В чім справа?!

Три погляди

Один радянський громадянин, читаючи газету, думає:
"Блискуче! За півроку в Харкові випито два мільйони пляшок пива. Ще одна перемога на фронті промисловості".

Громадянин цей — господарник.

Другий радянський громадянин, читаючи ту ж саму газету, думає:

"Ганьба! В Харкові за півроку випито два мільйони пляшок пива. Це ж — жах".

Громадянин цей — культпрацівник.

Третій радянський громадянин, не читаючи газети, думає:

"Ну й народ. По півгодини сидять, а по одній пляшці випили. Здря тільки місце займають".

Громадянин цей — офіціант пивної "Нова Баварія".

Бібліотека журналу «ПЕРЕЦЬ. Весела республіка»

Головний редактор Т. Кінько

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу інформації

КВ №23039-12879ПР від 28.12.2017

Засновник:

ПП «Загальнополітичне видання «СІЛЬСЬКІ ВІСТІ»,
газета захисту інтересів селян України»

Видавець:

ПП «Видавництво «СЛОВО»

Бібліотека журналу «ПЕРЕЦЬ. Весела республіка» №4-2018

Василь ЧЕЧВЯНСЬКИЙ

НЕМА ЖИТТЯ

Редактор Ю. Іщенко

Підписано до друку 14.02.2018. Формат 70х100/32.

Папір офсетний. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 2,45.

Обл. вид. арк. 2,18. Наклад 1800 прим.

Зам. 0140218/ч-4.

Друк ТОВ «Основа-принт»

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК №2072 від 25.01.2005 року